

Luật Thương mại điện tử: Thiết lập “hàng rào pháp lý” cho thị trường kinh doanh trực tuyến

17:01 19/02/2026

Sự bùng nổ của thương mại điện tử kéo theo nhiều mô hình kinh doanh mới, nhưng cũng làm gia tăng gian lận, hàng giả và vi phạm trên không gian số. Việc ban hành Luật Thương mại điện tử được kỳ vọng sẽ hoàn thiện hành lang pháp lý, siết chặt quản lý hoạt động kinh doanh trực tuyến, đồng thời bảo vệ người tiêu dùng và tạo môi trường cạnh tranh minh bạch, bền vững cho nền kinh tế số.

Thực trạng đặt ra yêu cầu cấp thiết

Trong nhiều năm qua, khung pháp lý điều chỉnh TMĐT chủ yếu dựa trên Nghị định 52/2013/NĐ-CP và Nghị định 85/2021/NĐ-CP. Tuy nhiên, sự phát triển nhanh chóng của công nghệ, đặc biệt là sự xuất hiện của các nền tảng xuyên biên giới, livestream bán hàng, mạng xã hội tích hợp chức năng thương mại, đã làm lộ rõ những khoảng trống trong cơ chế quản lý hiện hành.

Trong kỷ nguyên kinh tế số, TMĐT đã không còn là một lựa chọn thêm thắt mà trở thành mạch máu chính của tiêu dùng hiện đại - Ảnh minh họa: ITN

Theo thống kê của Bộ Công Thương, riêng năm 2025, lực lượng quản lý thị trường đã kiểm tra hơn 27.500 vụ việc, xử lý trên 23.400 vụ vi phạm và thu nộp ngân sách gần 372 tỷ đồng. Đáng chú ý, vi phạm trong môi trường TMĐT tiếp tục gia tăng với phương thức ngày càng tinh vi, chuyển dịch mạnh sang không gian số.

Giai đoạn 2020-2025, mỗi năm cả nước phát hiện từ 120.000 đến hơn 190.000 vụ buôn lậu, gian lận thương mại và hàng giả. Trong đó, gian lận thương mại chiếm tỷ trọng lớn (79%-88%). Dù số vụ liên quan đến hàng giả và xâm phạm sở hữu trí tuệ chiếm tỷ lệ thấp hơn, song mức độ tổ chức ngày càng phức tạp, lợi dụng mô hình doanh nghiệp, nền tảng TMĐT, mạng xã hội và dịch vụ chuyển phát nhanh để tiêu thụ hàng hóa vi phạm.

Thực tiễn này cho thấy, khi toàn bộ chuỗi hành vi - từ quảng cáo, giao dịch, thanh toán đến vận chuyển - đều diễn ra trên môi trường số, thì yêu cầu hoàn thiện hành lang pháp lý là điều không thể trì hoãn.

Bước ngoặt pháp lý từ Luật Thương mại điện tử

Việc Quốc hội khóa XV thông qua Luật Thương mại điện tử (có hiệu lực từ ngày 1/7/2026) đánh dấu bước chuyển quan trọng trong quá trình hoàn thiện thể chế cho kinh tế số Việt Nam.

Luật mới mở rộng phạm vi điều chỉnh, không chỉ dừng lại ở hoạt động giao dịch trên sàn TMĐT mà còn bao quát cả các nền tảng hạ tầng số, nền tảng trung gian, nội dung số có yếu tố thương mại.

Những điểm mới đáng chú ý gồm: Quy định rõ trách nhiệm định danh người bán trên môi trường số. Tăng cường quản lý hoạt động livestream bán hàng. Xác lập nghĩa vụ pháp lý đối với các nền tảng trong nước và xuyên biên giới. Phân tầng quản lý, giảm chồng chéo giữa các cơ quan chức năng.

Luật Thương mại điện tử được ban hành kỳ vọng sẽ trở thành "lá chắn" pháp lý cho thị trường - Ảnh minh họa: ITN

Theo đại diện Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), việc ban hành luật là bước đi chiến lược, phản ánh đúng thực tiễn phát triển thương mại số, đồng thời tăng cường phòng chống gian lận và củng cố niềm tin thị trường.

Ở góc độ cơ quan quản lý chuyên ngành, Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số đánh giá đây là dấu mốc hoàn thiện hạ tầng pháp lý không chỉ cho lĩnh vực thương mại, mà cho toàn bộ hoạt động kinh doanh trên không gian mạng.

Kỳ vọng lập lại trật tự thị trường số

Điểm đáng chú ý trong cách tiếp cận của Luật là sự cân bằng giữa “siết chặt quản lý” và “mở rộng không gian phát triển”. Việc mở rộng phạm vi điều chỉnh và làm rõ trách nhiệm của các chủ thể tham gia thị trường giúp: Minh bạch hóa hoạt động kinh doanh trực tuyến. Tăng khả năng truy xuất, xử lý vi phạm. Bảo vệ quyền lợi chính đáng của người tiêu dùng. Tạo sân chơi bình đẳng cho doanh nghiệp tuân thủ pháp luật.

Trong bối cảnh xu hướng vi phạm dịch chuyển sang môi trường số với mức độ tinh vi ngày càng cao, Luật Thương mại điện tử được kỳ vọng sẽ không chỉ là công cụ quản lý, mà còn là nền tảng pháp lý để thúc đẩy TMĐT Việt Nam phát triển bền vững, trở thành động lực tăng trưởng chiến lược của nền kinh tế số trong giai đoạn tới.

Hoàng Phương (t/h)